Sjötrafik

- Sjötrafikutredningen del 1 och Åtgärdsval tonnage

2023-02-16

Strategisk utveckling

Jens Plambeck

Innehåll

1	Regional sjötrafik i Stockholms län
2	Sjötrafikutredningen del 1: Uppdraget. Bakgrund, syfte och mål
3	Sjötrafikutredning – inriktning
4	Åtgärdsval tonnage – bakgrund
5	– Uppdrag, metod och tidplan
6	– Strategisk inriktning
7	– Hantering av uppdraget
8	– Preliminära slutsatser
9	– Parallella processer och samhandling
10	Strategisk inriktning; sjötrafikutredning, åtgärdsval tonnage och sjötrafikupphandlingar

1. Regional sjötrafik i Stockholms län

- 3 pendelbåtslinjer, en försökslinje och en tillkommande försökslinje
- Ca 30 skärgårdslinjer – upphandlade genom avtal
- Över 300 bryggor i systemet
- Region äger fartyg 25 och genom avtal finns det cirka 65 fartyg totalt som utför vårt uppdrag
- 6,3 miljoner passagerare (2022), 1,5 för skärgård och 4,8 pendelbåt
- Godsuppdrag

1. Struktur

- Stor variation utifrån geografi, befolkningsdensitet och nautiska förutsättningar
- Vårt uppdrag omfattar 200 kilometer nord-syd och 50-60 kilometer öst-väst
- Skärgårdstrafiken baseras på replipunkter och kärnöar
- Många olika typer av resenärskategorier kombinerat med fastboenden

1. Klimatperspektiv

- Regionens sjötrafik ska vara fossilfri senast år 2030
- En utredning pågår i syfte att stötta planeringen för hur bidra till att nå målet om en hållbar tonnageflotta
- En helelektrisk färja som trafikerat sedan år 2018, E/S Sjövägen

Sjötrafikutredningen del 1

2. Uppdraget: Bakgrund, syfte och mål

- I regionens budget (2019) angavs att framtidens skärgårds- och pendelbåtstrafik skulle utredas. (TN2019-0440)

Med utgångspunkt av kollektivtrafikens övergripande mål:

- Utreda trafikbehov av sjötrafik från år 2025 med framåtblick 10 år
  - Inrymmer stadsnära pendelbåtstrafik, skärgårdstrafik och koppling till landbaserad kollektivtrafik
- Identifiera behov av koppling mellan olika kollektivtrafikslag
- På övergripande nivå utreda investeringsbehov för sjötrafiken
  - 13 av Waxholmsbolagets 25 fartyg når inom en 3–10 års period sin tekniska livslängd
  - Fördjupning om detta utreds i utredningen; Åtgärdsval Tonnage

2. Uppdraget: Bakgrund, syfte och mål

- Sjötrafikutredningen del 1 beslutades i trafiknämnden den 15 mars 2022

Sjötrafik – uppdraget

- Bedriver sjötrafik som regional kollektivtrafikmyndighet (*Lag 2010:1065)* utifrån allmän trafikplikt i Mälaren, Saltsjön och i skärgården i form av pendelbåts- och skärgårdstrafik.

- Flotta, egenägda (25 fartyg) och operatörers (ca 35-40)

- Antalet resenärer. Cirka 1,5 miljoner skärgård respektive 4,8 miljoner för pendelbåt (2022)

3. Sjötrafikutredningen – inriktning

Huvudsakligt innehåll

- Grunden för inriktningen av sjötrafiken som helhet – strategiskt perspektiv
- Grunden för upphandling nya sjötrafikavtal och åtgärdsval tonnage

- Utredningen tydliggör sjötrafikens roll i kollektivtrafiksystemet och beaktar hela-resan-perspektivet.

- Sjötrafiken ska tillsammans med övrig allmän kollektivtrafik sträva efter att uppnå följande övergripande effekter:
  - öka den regionala tillgängligheten – för såväl stadsnära trafik som till skärgården
  - korta av restider
  - resurseffektiv kollektivtrafik

3. Sjötrafikutredningen – trafikkal inriktning

Trafikupplägg – pendelbåt

- I enlighet med Strategisk pendelbåtsutredning från 2019
- Befintliga linjer en förutsättning
- Förslag på ny pendelbåtskopplingar
  - *(Linjernas genomförbarhet ska utredas i samverkan med berörda bryggägare och kommuner)*

3. Sjötrafikutredningen – trafikkal inriktning

Trafikupplägg – pendelbåt

- En utökad pendelbåttrafik kan medföra positiva restidseffekter. Därutöver uppstår nya reserelationer och möjligheten till kombinationsresor med cykel.

- Sammantaget bedöms en utökad pendelbåtstrafik bidra till bättre framkomlighet på land och ett mer hållbart resande inom länet.

3. Sjötrafikutredningen – trafikkal inriktning

Principer för utveckling av fartygsflottan i skärgården

- Godsuppdraget kvarstår
- Isbrytande förmåga för delar av flottan ska kvarstå
- Minska antalet kapacitetsstarka (≥ 300 passagerare) snabbgående fartyg. Öka antalet mindre kapacitetsstarka (≤ 200 passagerare) snabbgående fartyg

Region Stockholm

Åtgärdsval tonnage

4. Bakgrund Åtgärdsval tonnage

Bakgrund:

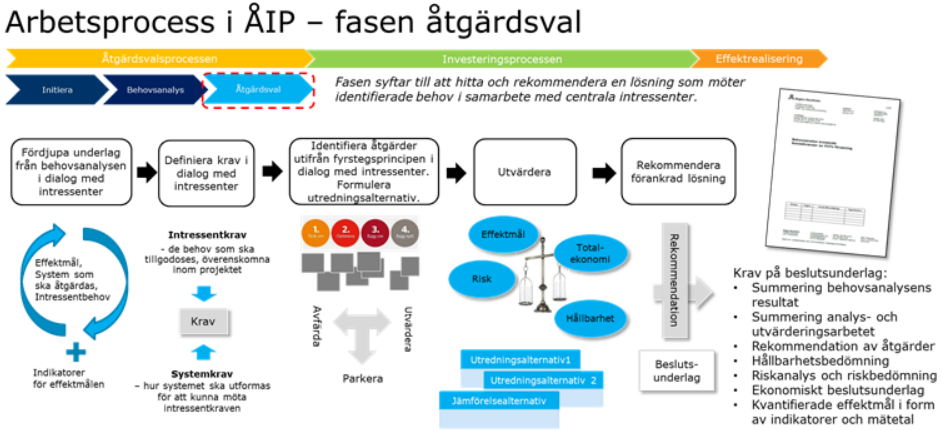
- Andra delen i budgetuppdraget från 2019 är det här uppdraget;
  - – att utreda regionens framtidens tonnage

Åtgärdsvalet;

- Förhåller sig till beslutad politik
- Utredningsuppdraget klart våren 2023. Konsult upphandlad

5. Metod Åtgärdsval tonnage

- Bedrivs genom regionens metodik; Åtgärdsvals- och investeringsprocessen (ÅIP)
  - Förslaget innebär ett beslutsunderlag för vår politik om framtida inriktning och investering av fartyg samt stöd för avtalsupphandlingar
  - Måste kunna jämföras mot andra trafikslagsbehov

6. Bakgrund – Strategisk inriktning

- Förhåller sig till de fastslagna strategierna, riktlinjerna och målen
  - Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050 (RUFS)
  - Trafikförsörjningsprogrammet (TFP)
  - Sjötrafikutredningen del 1
  - Strategisk pendelbåtsutredning (2018)
  - Klimatfärdplan 2050
  - Riktlinjer för exempelvis tillgänglighet, resenärsservice, trafikbryggor etc.

7. Hantering av uppdraget
- Uppdragsbeställning

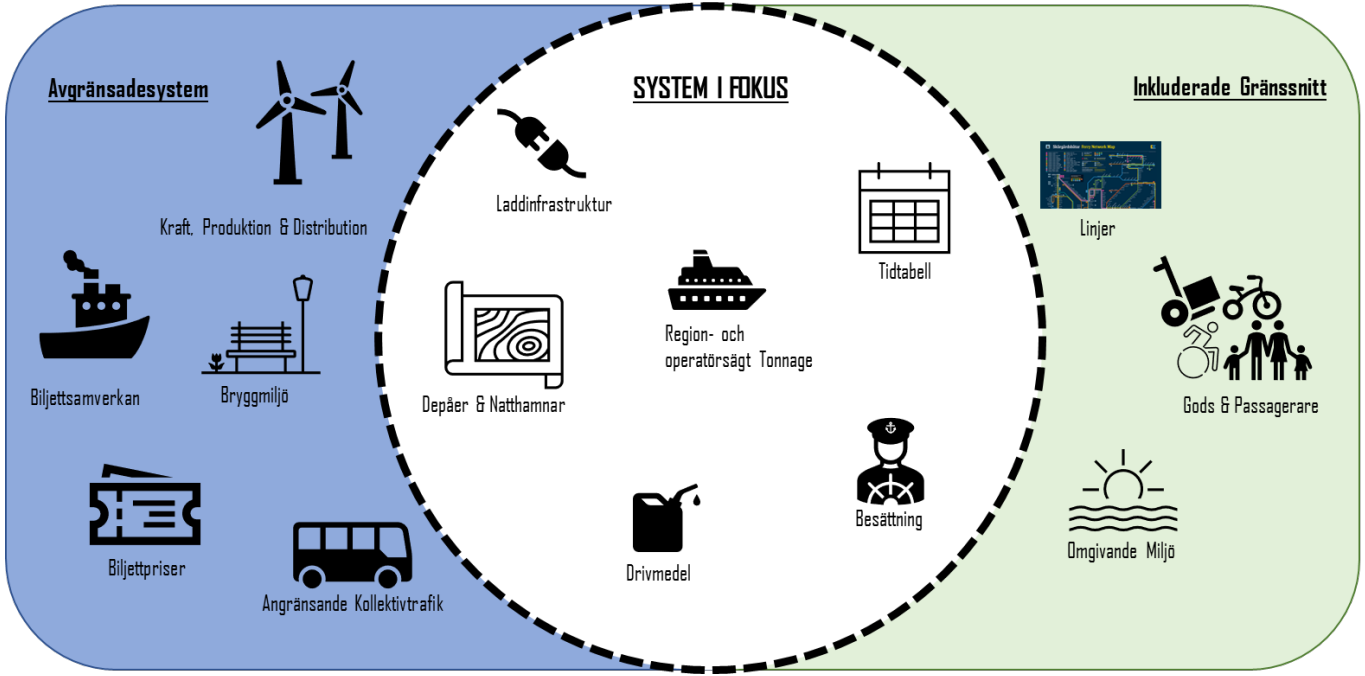
Åtgärdsvalets mål:

- Att identifiera hur **ägarskapet** för regionens tonnage bör se ut.

- Att **identifiera** och föreslå en **inriktning** av vilket tonnage som behöver finnas för att bibehålla och **utveckla** sjötrafiken på ett **klimatsmart**, **resurseffektivt** och **ekonomiskt** gångbart sätt med **bibehållen** eller höjd **tillgänglighet** och **kundnöjdhet**.

7. Hantering av uppdraget

- System i fokus

7. Hantering av uppdraget
- Ingångsvärden

- **Godsuppdraget** består i överskådlig framtid
  - Utgångspunkt tills något annat skulle beslutas
- **Isbrytande förmåga** ska bibehållas
- **Historiskt tonnage** förvaltas och ska nyttjas i regionens trafik i överskådlig framtid

7. Hantering av uppdraget

Regionens process för åtgärdsval

- Ett antal **investeringsförslag**, **utredningsalternativ** formuleras och jämförs med ett jämförelsealternativ
- **Resultatet** presenteras i ett **beslutsunderlag** för politiken att ta ställning till

Utredningsalternativ:

- **Målflotta** – mot vilken regionens tonnage utvecklas
  - (p*arametrar; t.ex. vinteregenskaper, fart, passagerarantal, drivmedel m.m.*)
- **Simulering och värderingar** görs i syfte att påvisa hur väl olika målflottor uppfyller regionens mål
- **Tonnageplan** för det regionägda tonnaget
- **Ägande** – vilket tonnage bör regionen äga

8. Parallella processer och samhandling

- Energiförsörjningen för sjötrafiken
  - Är en process som bedrivs i samverkan med kommuner, energibolag, infrastrukturägare, Trafikverket m.fl.
- Depåernas placering & möjlighet till natthamn
  - Hänger ihop med ovanstående punkt
- Arbetet med nya pendelbåtslinjer kommer att ta stöd av åtgärdsvalet men bedrivas i parallella processer